

ดอกบัว-โคลนตม

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ฟังธรรมะมาเพื่อให้หัวใจผ่องแผ้ว ให้หัวใจเปิดกว้าง หัวใจเรา เห็นใหม่
ดูสิ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาผู้ที่เข้าใจฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เหมือนหงายของที่คว่ำอยู่ให้มันหงายขึ้น” ของที่มันคว่ำอยู่นะ
มันจะไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลยเพราะมันคว่ำอยู่ สิ่งใดก็แล้วแต่เข้าไปในภาชนะนั้นไม่ได้ ภาชนะ
นั้นถ้าคว่ำอยู่ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนสติ เตือนให้เราได้เข้าใจ ให้มีความ
สามัญสำนึก ต้องมีความสามัญสำนึกมันถึงหงายภาชนะของมันขึ้นมา ถ้าหงายภาชนะของมัน
ขึ้นมาจะได้ประโยชน์

เวลามีสามัญสำนึก สามัญสำนึกเพราะเหตุใดละ สามัญสำนึกเพราะองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทำเป็นตัวอย่าง สามัญสำนึกเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคน
ชี้แนะ เป็นคนแนะนำชี้ใหม่ ถ้าคนมีเหตุมีผลฟังด้วยเหตุด้วยผลมันจะมาสะท้อนหัวใจ ถ้ามัน
สะท้อนหัวใจ ความสะท้อนหัวใจนั้นทำให้จิตใจนั้นมีสามัญสำนึก ถ้าจิตใจนั้นมีสามัญสำนึก
มันจะหงายภาชนะขึ้นมา หงายภาชนะขึ้นมาคือเงี่ยหูลงฟัง ฟังเหตุ ฟังผล ฟังปัจจัยนั้นว่ามันมี
เหตุมีผล มีเหตุมีผลจริงหรือไม่ ถ้ามันมีเหตุมีผลจริงหรือไม่ เราได้พิสูจน์หรือยัง

ถ้ามันมีเหตุมีผลคือมันมีเหตุมีผลในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทดสอบแล้ว เห็นใหม่ ได้ทดสอบแล้วเป็นสังฆธรรมเป็นความ
จริงแล้วถึงมาเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ธรรมๆ เผยแผ่ธรรมให้พวกเราเข้าใจใจ ถ้าเผยแผ่ธรรมเราก็
ศึกษามาแล้ว พระไตรปิฎกนี้อ่านจบหมดแล้ว ศึกษาภาคันคว้ามหาหมุดแล้ว ศึกษาคั่นคว้านั้น
มันสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความรู้ของเรา เราไปศึกษาสิ่งที่ท่านรู้ สิ่งที่ท่าน
เป็นกิริยาที่วางไว้นั้น เราศึกษามา ศึกษามาเป็นความจำของเรา มันเป็นความจำของเรา มัน
ไม่ใช่ความจริงของเรา

ถ้ามันเป็นความจริงของเราขึ้นมา เห็นใหม่ เรามีสามัญสำนึก ถ้ามีสามัญสำนึกขึ้นมา
วันนี้เป็นวันที่ชักจูงเรามาเพราะวันนี้เป็นวันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ปรินิพพานในวันนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป ดูพระอานนทสิ พระ
อานนทเป็นผู้อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๒๐ กว่าปี รู้ถึงน้ำใจต่อกัน รู้ถึง
ความต้องการ รู้ถึงความปรารถนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความสนิท ความคุ้น

ชินของพระอานนท์ที่คุ้นเคยกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องปรินิพพาน ทิ้งพระอานนท์นี้ไป พระอานนท์มีความคร่ำครวญ มีความอาลัยอาวรณ์ตลอดๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป ดุสิต พระอานนท์เป็นพระ-โสดาบัน พระอานนท์ยังมีความสะเทือนใจขนาดนั้น แล้วถ้าเรามีสามัญสำนึก เห็นใหม่ มีสามัญสำนึก วันนี้เราเป็นชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้ ปรินิพพานในวันนี้ มันมีสิ่งใด กระเทือนหัวใจเราบ้าง มันมีสิ่งใดสะเทือนหัวใจเรา เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราถึงได้มาวัดมาวา มาประพฤติปฏิบัติกัน

เราบวชมาเป็นพระเป็นเจ้า เป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมาแล้ว วันปกติเราก็กวาวนาของเราโดยสามัญสำนึกของเราอยู่แล้ว เพราะเราบวชมา บวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ถ้าบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ เราก็ต่อสู้กับกิเลสของเราโดยสามัญสำนึกอยู่แล้ว สามัญสำนึกๆ เลยละ เพราะเรามีเจตนาที่มีความตั้งใจว่า เราอยากจะพ้นจากทุกข์

เราอยากจะพ้นจากทุกข์ไปพ้นที่จรวดดาวเทียมที่ไหน จะไปพ้นที่ตำรับตำราที่ไหน จะไปพ้นที่หัวใจของใครที่ไหน มันก็ต้องพ้นในหัวใจของเราแน่ละ ถ้ามันจะพ้นในหัวใจของเรา เพราะเราเกิดมาเรามีความรู้สึก เพราะความรู้สึกนี้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เห็นภัยในวัฏสงสารถึงออกมาบวชเป็นพระ ออกมาบวชเป็นพระกรรมฐานเสียด้วย พระกรรมฐานที่จะต่อสู้กับกิเลส

ถ้าต่อสู้กับกิเลส เห็นใหม่ เราตาฝ้าฟาง เราไม่มีทางไป เราก็เปิดตำรับตำรา เราศึกษา มา ศึกษาตามคัมภีร์มา ศึกษาตามันตรงจริตหรือไม่ ศึกษาเวลากิเลสมันเชื่อฟังขึ้นมามันก็ซาบซึ้งในน้ำใจ แต่เวลากิเลสมันเข้มข้มขึ้นมามันปฏิเสธหมดละ “นรก สวรรค์ก็ไม่มี เกิดมันจะไปตายที่ไหน เกิดมาก็ชาตินี้ก็เห็นแค่นี้แหละ มันจะไปไหนอีก” นี่มันปิดหูปิดตาคะ เวลากิเลสมันเข้มข้มขึ้นมา มันไม่เชื่อสิ่งใดเลย

ทั้งๆ ที่ เห็นใหม่ ดุสิต พระเราเวลาเราบวชมา บวชมาประพฤติปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ดีขึ้นมา มันก็มีจิตใจที่มันมีที่พึ่งอาศัย เวลาจิตมันเสื่อม มันสึกไป “แหม! ไปบวชทำไมไม่รู้เสียเวลา” คิดไปนู่น เวลาจิตมันเสื่อมไง เวลาจิตมันเสื่อม เวลามันท้อแท้ขึ้นไป เห็นใหม่ “จิตเสื่อมแล้ว เราสึกออกไปแล้วเรายังทำบุญกุศลของเราได้” ถ้ายังดีอยู่นะ แต่ถ้าไม่ดีอยู่ละไปเลย

มีผู้บวชมาก แล้วเวลาออกไปแล้ว เห็นใหม่ สึกไปแล้วทำตัวสำมะเลเทเมา แล้วศึกษามาทำไมนะ นี่เวลากิเลสมันเข้มข้มขึ้นมา มันทำให้เราเสียหายไปทั้งนั้น ถ้าเราศึกษามาแล้ว

ศึกษามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติเราก็เอาองค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นตัวอย่าง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมบุญญาธิการมา คำว่า “สร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์” พระโพธิสัตว์ เห็นไหม ดุติ พันธุกรรมของจิต มันได้ตัดแต่ง มันได้เพิ่มอำนาจบาปบาปมีมา ถ้าได้เพิ่มวาสนาบารมีมาเขาวนัญญูมันอยู่กับจิตดวงนั้น จิตดวงนั้น เห็นไหม มันแยกแยะอะไรควรและไม่ควร เวลาองค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติเนะ เวลาเสี่ยงทายลอยถาดทองคำขึ้นไป ถาดทองคำนี้ละลาย อธิษฐานว่า “ถ้าจะได้ตรัสรู้ ขอให้ถาดทองคำนี้ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป ถ้าไม่ได้ตรัสรู้ถาดทองคำนี้ก็ลอยตามน้ำไป” ถาดทองคำลอยทวนกระแสน้ำไป นี้ด้วยความมั่นใจ พอถาดทองคำลอยทวนกระแสน้ำไป ถาดทองคำนั้นจมไป พอจมไป ไปถึงบาดาล

สามเณรน้อยที่ได้อุปัฏฐากพระมา อุปัฏฐากพระอรหันต์มา เห็นไหม บุญกุศลเยอะมหาศาล แต่พระเยอะเกินไป ยังไม่ได้พักผ่อน ก็อธิษฐานไว้ว่า “ถ้าตายไปแล้วขอให้ได้นอนพักผ่อน” ไปนอนอยู่นั้น นี่ถาดทองคำลอยไป พอตกลงไป “พระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้แล้วก็แล้วหรือ ทำไมพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้แล้วตรัสรู้เล่า” เห็นไหม คำว่า “ตรัสรู้แล้วตรัสรู้เล่า” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ นี้เขานอนอยู่นั้น ยังนอนพักผ่อน เพราะว่าเขาได้อธิษฐานของเขาไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นั้นนะสังขารนั้น ละละวิมุติสุข เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม นี่ดอกบัวกลางหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดอกบัวนั้นได้มาจากสิ่งใด ดอกบัวนั้นกว่าจะได้มา โดยสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาล พอสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ด้วยมรรคด้วยผลนะ เพราะด้วยมรรคด้วยผล ถ้าไม่มีเหตุ เวลาไปเทศน์ธรรมจักข “ถ้าไม่มีกิจจญาณ สังขญาณ เราจะไม่มีปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์”

เวลาพระปัจจุวัคคีย์นัดกันไว้ว่าจะไม่ยอมรับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าอุปัฏฐากมาด้วยกัน ๖ ปี ทำทุกกริยา ทำประพฤติปฏิบัติต่อสู้กับกิเลสมหาศาลด้วยมุขมมองของโลก ทำทุกกริยา ทำต่อสู้ขนาดนั้น แล้วมาวางเสีย

พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติไปแล้ว สิ่งนั้นมันเป็นการทรมานร่างกาย เพราะเรายังค้นคว้าหาจิตใจเราไม่ได้ ทั้งๆ ที่ได้สมาบัติ ๘ สมาบัติ ๖ อยู่แล้วขนาดไหนก็ยังไม่ทวนกระแสกลับเข้ามา เพราะเวลาจิตมันส่งออก ส่งออกด้วยฌานด้วยสมาบัติมันส่งออกไปมันรับรู้ข้างนอก รับรู้จิตใจ รับรู้วาระจิต รับรู้วาระเสียงของคนอื่น รับรู้ต่างๆ ได้หมดเลย แต่มันไม่กลับมาดูหัวใจของตัวเอง เห็นไหม

เวลาไปทำทุกรกิริยาขนาดนั้นแล้ววาง เพราะตรวจสอบแล้ว ทดสอบแล้วว่ามันไม่ใช่ทาง พอไม่ใช่ทาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับขึ้นมา ระลึกถึงตอนเป็นราชกุมารที่โคนต้นหว่านนั้น เพราะที่โคนต้นหว่านนั้นกำหนดอานาปานสติ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก แล้วมีสติปัญญาตลอด จิตมันเกี่ยวเกาะกับลมหายใจนั้น เวลาจิตมันสงบเข้ามามันมีความสุข มันจำได้ พอมีความสุขมันพึงใจ คำว่า “พึงใจ” ใครทำสิ่งใดถ้าเป็นประโยชน์มันจะพึงใจกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นถ้าทำทุกขมาขนาดไหน มันก็จะพึงใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นไปค้นคว้ามากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปค้นคว้ามากับศาสนา ไปค้นคว้ามากับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมาทั้งหมด เวลามันสำนึก สำนึกถึงโคนต้นหว่านนั้น ถ้าสำนึกถึงโคนต้นหว่านนั้น เอาจิตเกาะนั้นไว้ พอจิตเกาะนั้นไว้ทวนกระแสกลับเข้ามา

เวลาสมาบัติมันสงบออก เห็นใหม่ นี่จิตส่งออกๆ คนไม่เคยปฏิบัติไม่รู้จักรู้ว่าจิตเป็นอย่างไร แล้วจิตมันจะสงบออก จิตจะทวนกระแสกลับเข้ามา มันก็ไม่รู้ไม่เข้าใจ มันเป็นแต่ตำรับตำราเขียนไว้ ตำรับตำราบอกไว้เท่านั้น แล้วเวลาไปศึกษามาแล้ว ศึกษาเป็นสุดมยปัญญา ศึกษามาเป็นปริยัติ พอศึกษาขึ้นมาแล้วก็สร้างภาพ ปฏิบัติไป พอใจมันเป็นอย่างไร ก็ว่าเป็นอย่างนั้นๆ มันเป็นสัญญาอารมณ์ทั้งหมด มันเป็นความนึกคิดเป็นความจินตนาการ มันไม่มีความจริงในหัวใจเลย มันถึงแยกแยะไม่ถูก แยกไม่ได้ว่าสิ่งใดผิด หรือสิ่งใดไม่ถูกใจ

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ นั้นนะได้มาน-สมาบัติมา จะได้อภิญญาขนาดไหนมันก็ไม่ใช่ๆ เพราะเวลาเราคลายออกมา เวลามาเป็นสามัญญสำนึก เราก็มีความสงสัย เราก็มีความทุกข์อยู่ แล้วมันแก้กิเลสตรงไหน มันแก้กิเลสตรงไหน แต่เวลาในสายตาของปัญญาวิคคีย์ เวลาต่อสู้กับกิเลสขนาดนั้น เวลาทำทุกรกิริยาขนาดนั้นยังไม่ได้ แล้วถอยกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา กลับมามากมาก มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร นี่เวลาสายตาของเขา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทฺธิโก รู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ฉะนั้น เวลาค้นคว้าอยู่ขนาดนั้น มันมีความสุขทุกข์ความยากขนาดนั้น กลั้นลมหายใจสงบไปถึง ๓ หน อदनอนุ่นอาหาร ทำทุกๆ อย่าง แต่การกระทำอย่างนี้มันกระทำโดยที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้ากำลังค้นคว้าอยู่ การค้นคว้าอยู่ คนที่ปฏิบัติยังไม่ได้ มันก็ยังไม่เป็นความจริง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วสิ “ถ้าใครอดอาหารเพื่อเป็นกิริยา ใครอดอาหารเป็นวิธีการ ใครอดอาหารเป็นเครื่องมือที่เข้าไปต่อสู้ต่อกรกับกิเลส เราตถาคตอนุญาต” แต่เวลาท่านอดอาหารของท่านเอง ท่านอดโดยที่มันยังไม่เกิดมีมรรคมะผลไฉน

ถ้าไม่มีมรรคมีผลมันก็เหมือนฉนวนสมบัติที่ส่งออกไปอย่างนั้นละ ฉะนั้น คนที่ไม่เคยประพฤติปฏิบัติมันจะรู้ว่าการส่งออกจิตนี้มันเป็นอย่างไร เวลามันศึกษา ศึกษาแล้วก็จินตนาการว่า “จิตจะเป็นอย่างนั้นๆ มันเป็นอย่างนั้นละ” มันไม่เป็นไง เพราะมันไม่เป็น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ธัมมจักขุ กับปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์นัดกันไว้เลยว่าจะไม่รับ เพราะอะไร เพราะเสียใจ เสียใจที่ว่าอุปัฏฐากมาขนาดนั้น ต่อสู้กันมาขนาดนั้น หวังพึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปฉันอาหารของนางสุชาดาเสีย มันมีความฝังใจ มีความฝังใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปถึง นัดกันว่าไม่รับๆ เวลาจะรับขึ้นมา เห็นไหม รับเพราะความคุ้นชิน รับเพราะเคยอุปัฏฐากมา ๖ ปี รับด้วยความเคยชิน แต่จิตใจยังกระด้าง พอจิตใจยังกระด้าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะเทศน์ธัมมจักขุ ใจ

ถ้าไม่มีกิจจญาณ สัจจญาณ ไม่มีความรู้จริง ไม่มีความเป็นจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เพราะความเป็นพระอรหันต์มันต้องมีเหตุมีผลขึ้นมา ถ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่ไง ใจดวงนั้นถึงช่องแฉ่ว นี่ไง ดอกบัว ดอกบัวในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นดอกบัว แล้วดอกบัวมันจะเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากมรรคเกิดจากผล เกิดจากการประพฤติปฏิบัติไ้

ฉะนั้น ในการศึกษาของเราว่าจะเกิดดอกบัวใช่ไหม ดอกบัวเกิดจากโคลนตมๆ โดยพระกรรมฐานเราเวลาเทศนาว่าการก็บอกว่า “ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” โคลนตมก็คือกิเลสตัณหา ความทะยานอยากในหัวใจของเรานี่ไง โคลนตมก็คือความทุกข์ความยากของเรานี่ไง เพราะเราเกิดมาในวัฏฏะใช่ไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นปุถุชนใช่ไหม เราเกิดมาเป็นโลก นี่ไง โคลนตมๆ แล้วโคลนตม ดอกบัวเกิดจากโคลนตมแล้วก็จินตนาการว่ามันจะมีดอกบัว จินตนาการไปก็กลายเป็นจินตนาการเป็นดอกบัวกระดาศ ดอกบัวพลาสติก มันไม่มีความจำเป็นต้องอาศัยโคลนตม มันอาศัยการประดิษฐ์ขึ้นมาเป็นดอกบัว นี่ไง ถ้าความคิดของเรามันคิดอย่างนั้นก็ได้ไ้

ถ้ามันคิดอย่างนั้นก็ได้ ดูสิ ถ้าเป็นโคลนตม โคลนตมมันมีประโยชน์อะไร ดูสิ ป่าชายเลน ป่าชายเลนเป็นที่วางไข่ เป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ โคลนตมมันเป็นประโยชน์มาก โคลนตมมันมีแร่ธาตุ โคลนตม ดูสิ ป่าชายเลน ถ้าไม่มีป่าชายเลน ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ เราจะมีสัตว์น้ำไว้เพื่อบริโภคไหม ถ้าจะมีไว้เพื่อบริโภคมันเป็นความดีของของมัน สิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นประโยชน์กับธรรมชาติ ประโยชน์กับสภาวะแวดล้อม แล้วเรามาเปรียบเทียบในหัวใจของเราสิ ถ้าเป็นโคลนตมอย่างนั้น ดูสิ เวลาเขาเอาสารโลหะหนัก น้ำเสียเขาถ่ายเทไป โคลนตมนั้นมันก็มีแร่ธาตุมีโลหะหนัก มันทำความเสียหาย มันดำรงชีวิตไม่ได้ มันทำอะไรไม่ได้ไ้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราบอกว่า ดอกบัวเกิดจากโคลนตม แล้วเราก็จะประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เราก็ไม่มีอำนาจวาสนาขึ้นไป เราก็ว่าเราเป็นโคลนตม เราก็มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจ โคลนตม อันนี้มันจะมีประโยชน์กับใคร? โคลนตมอันนี้มันจะมีประโยชน์กับใครล่ะ?

แต่ถ้ามันมีสติปัญญา ดอกบัวเกิดจากโคลนตม มันต้องมีการกระทำ มันจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาเปรียบเทียบบัว ๔ เหล่า มันจะมีเหง้าบัวของมัน ต้องมีน้ำของมันขึ้นมา แล้วน้ำขึ้นมา ถ้าดอกบัวนั้นมันเริ่มงอกแตกพันธุ์ขึ้นมาจากเหง้าของมัน ถ้ามันอยู่ใต้น้ำนั้นมันก็เป็นอาหารของสัตว์น้ำ ถ้ามีวาสนามันก็สูงขึ้นมาน้อยหนึ่ง แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนา มีการกระทำขึ้นมา มันจะพ้นจากน้ำนั้น ถ้ามันพ้นจากน้ำนั้นขึ้นมา ดอกบัวที่เกิดจากโคลนตมแล้วมันจะไม่ลงไปสู่โคลนตมนั้น ถ้าไม่ลงไปสู่โคลนตมนั้นมันต้องมีการกระทำ มีการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา

แล้วมันประพฤติปฏิบัติอย่างไรล่ะ? มันมีมรรคมีผลที่ไหน? มรรคผลมันเกิดมาจากไหน?

มรรคผลมันเกิดมาจากใจของคนทุกข์ ๆ ยาก ๆ นี่แหละ มรรคผลเกิดขึ้นมาจากคนที่มีการกระทำ คนที่มีความหมั่นเพียร เห็นไหม คนจะมีความหมั่นเพียรมันมาจากไหน คนที่มีความหมั่นเพียร ดุสิต จิตนิสสัยของคน

ดูสิ เวลาองค์คุณมา องค์คุณมาเขาปรารถนาดี เขาต้องการวิชาการของเขา แต่เขาเข้าไปเจออาจารย์อย่างนั้น เห็นไหม นี่คนเจตนาดีปรารถนาดี แต่ไปเจอครูบาอาจารย์ที่ผิดพลาด ครูบาอาจารย์ที่ไม่เป็นธรรม คิดจะกำจัดลูกศิษย์ของตัวเอง แต่ไม่กล้าลงมือกระทำด้วยตัวเอง ใช้อุบาย ใช้อุบายหลอกล่อ “อยากได้วิชาการสิ่งใด ต้องแลกด้วยนิ้วมือ ๑,๐๐๐ นิ้ว ถ้านิ้วมือ ๑,๐๐๐ นิ้วแล้ว เราจะสอนวิชาพิเศษนั้นให้ ต้องเอา ๑,๐๐๐ นิ้วนั้นมา” เทียวไปฆ่าเขา ฆ่าเขา ฆ่าเขา ดูสิ ดูเจตนา เจตนาที่ดี เจตนาที่หวังความดี แต่ไปเจอครูบาอาจารย์ที่ชั่วฉลาด แม้แต่ทำร้ายลูกศิษย์ก็ยังไม่ทำร้ายด้วยตัวเอง ได้ใช้อุบาย ทำอุบาย แล้วมันเกิดการกระทบกระเทือน มันเกิดการฆ่าฟัน มันเกิดการทำลายกัน นี่ด้วยการคนวางแผนทำร้ายคนอื่นไป

แต่ดูสิ คุณองค์คุณเขามีเจตนาดี เขาหวังดี เขาทำคุณงามความดี เห็นไหม ถึงเวลาแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ นี่ไง ดอกบัวๆๆ นี้อัสตวัชนสัตว์ เราจะเอาใครก่อน จิตใจของคนที่จะฟังธรรม จิตใจคนที่ประพฤติปฏิบัติ เขาต้องมีอำนาจวาสนาของเขา คนที่มีอำนาจวาสนาบารมี เราคุยภาษาเดียวกันนะ เราคุยกัน เราพูดกันเข้าใจกันได้

แต่ถ้ามันไม่มีอำนาจวาสนาบารมี เห็นไหม เวลาเราพูดอย่างหนึ่ง เขาเข้าใจอีกอย่างหนึ่ง เราปรารถนาดีกับเขาอย่างหนึ่ง เขาคิดไปเลยในความผิดพลาดของเขาอีกอย่างหนึ่ง มันคุยกันไม่รู้เรื่อง มันคุยกันไม่รู้เรื่องมันก็ด้วยวุฒิภาวะ ด้วยอำนาจวาสนาของคน คนที่มันมีเก็บ

ความตั้งใจมา มันมีแต่ความบีบคั้นในหัวใจมา มันไม่ไว้วางใจใคร ระวังเขาไปหมด จะทำสิ่งใดคิดแต่เขาจะเอาเปรียบตัว นี่ไง มันคุยกันไม่รู้เรื่อง

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนามาขึ้นมา ถ้าเขาสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา มา แล้วคนเราสร้างอำนาจวาสนาบารมีมา คุณสิ อย่างพระองค์คุณมาลเขาสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา มา แต่เขาไปเจอสังคมที่เลวทราม ไปเจอคนที่เห็นแก่ตัว ไปเจอสังคมที่ทำร้ายเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ เห็นไหม จิตดวงใดมีอำนาจวาสนาควรแก่การตรัสรู้ ควรแก่การประพฤติปฏิบัติ แล้วจิตดวงนั้นจะโดนทำลายไป ควรต้องไปโปรดจิตดวงนั้น นี่พุทธกิจ ๕ กิจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ดอกบัว ดอกบัวที่พ้นจากโคลนตมแล้วจะไม่กลับไปลงโคลนตมอีก แต่ดอกบัวนี้เป็นดอกบัวที่มีชีวิต ดอกบัวที่มันมีคุณค่า มันไม่ใช่ดอกบัวพลาสติก มันไม่ใช่ดอกบัวกระดาษที่เราประดิษฐ์กันขึ้นมา

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติด้วยความเห็นของเรา เราปฏิบัติโดยสังคมของเรา มันดอกบัวพลาสติก จะไปปลูก จะหาโคลนตม จะหาน้ำเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ขึ้นมา มันเป็นเรื่องวุ่นวาย เป็นเรื่องยากมาก จะไปเอาเศษกระดาษมา ทาสีขึ้นมา ตัดเย็บขึ้นมาเป็นดอกบัวสวยงามเลย มันพลิกแพลงไปไป กิเลสมันพลิกแพลงไปจากความเป็นจริงขึ้นมา พลิกแพลงไปเรื่องของวัตถุ เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของสมมุตินิยม เป็นเรื่องคติโลก เป็นความเห็นของโลก

คุณสิ คุณปัญญาคุณศีล นัดกันไว้ว่าจะไม่รับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นัดกันไว้ไม่รับ เพราะความเห็นโลกใจ ความเห็นที่ว่าทำทุกกริยาขนาดนั้นแล้วหันกลับไปมักมาก ไปฉันทอาหารของนางสุชาดามันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร ขนาดปฏิบัติทุกข์ยากขนาดนั้นยังไม่บรรลุนิพพาน แล้วลองไปมักมากอย่างนั้น มันจะรู้ธรรมได้อย่างไร นี่มุมมองของโลกใจ มุมมองของโลกเป็นมุมมองของโลก

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ดอกบัวเกิดจากโคลนตม โคลนตมคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะก็มีนางพิมพา ก็มีสามเณรรักษา มันก็มีอวิชา ก็มีกิเลสนั่นแหละ แต่กิเลสนั่นเป็นกรรมดี กรรมดีคือท่านได้สร้างสมบุญกุศลมามหาศาล เวลาเกิด เห็นไหม “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เกิดมาเป็นราชกุมาร “เราจะเกิดเป็นชาติสุดท้าย”

เกิดเป็นราชกุมารยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ทำไมเปล่งวาจาว่า “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เพราะอำนาจวาสนาบารมี เห็นไหม แต่อำนาจวาสนาบารมีนั้นมันเป็นฐานรองรับ มันต้องมีการกระทำ มันต้องมีองค์ความรู้จริง มันต้องมีมรรคญาณ มันต้องมีการทำลายอวิชา มันต้องส้ารอกคายอวิชาออกไป มันถึงเป็นความจริง

ขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมาในใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ดอกบัวที่มีชีวิต ดอกบัวแท้

ดอกบัวแท้ที่มีชีวิต เพราะดอกบัวอย่างนั้นมันเกิดมาจากหัวใจ เกิดจากธาตุรู้ ธาตุรู้ของเรา เราก็ทุกข์เราก็ยากอยู่อย่างนี้ เราเกิดมาเราก็มีอำนาจวาสนา เราอยากจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราอยากจะประพฤติปฏิบัติ ถ้ากิเลสมันยุ่มมันแหย่มันก็บอกว่าเราเป็นโคลนตม ใ้ดอกบัว ส่วนดอกบัว โคลนตมกับโคลนตมแยกจากกัน ไม่เกี่ยวกับ ใ้โคลนตมนั้นมันก็มีความน้อยเนื้อต่ำใจ ใ้โคลนตมนั้นมันก็ทุกข์ยากไป

ดูสิ ถ้าโคลนตม เห็นไหม ที่เป็นสารอาหาร ที่เป็นป่าชายเลนนั้นมันเป็นประโยชน์ คนเกิดมาในโลกนี้เกิดมาเป็นคนดี เกิดมาเป็นคนดี เห็นไหม เราก็เป็นคนดี เราก็ทำคุณงามความดี ทั้งนั้น ทำไมจะต้องมาทุกข์มายาก ทำไมต้องไปวัดไปวา เราเป็นคนดีแล้ว คนดีอย่างนั้นมันก็ป่าชายเลนไง เป็นที่พื้นฟูสัตว์น้ำไง เป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำไง มันก็เป็นเรื่องโลก มันเป็นเรื่องโลก

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เห็นไหม เราเป็นโลก เป็นคนดีก่อน ถ้าเป็นคนดี ดูโคลนตมที่เป็นสารพิษ เอาดอกบัวไปปลูกไม่ขึ้นหรือ ดอกบัวปลูกไม่ขึ้น หมายถึงว่า กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันหนาแน่น กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันต่อต้าน มันพลิกแพลงของมัน มันจะเอาตัวรอดของมันคนเดียว แต่เอาตัวรอดไปไม่ได้หรือ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาให้ได้

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างอำนาจวาสนามา ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ได้สร้างอำนาจวาสนามาเหมือนกัน เห็นไหม นี่ไง เวลาตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว ตรัสรู้เองโดยชอบเหมือนกัน แต่ไม่ได้วางธรรมวินัยต่อเนื่องมาให้หรือสัตว์ชนสัตว์ได้กว้างขวางออกไป จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่สร้างมามันแตกต่างกัน ความแตกต่างกันเพราะว่าการกระทำมา นี่เรากระทำมามันเป็นสมบัติของเราแล้ว เราทำมาเป็นสมบัติของเรา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เห็นไหม แล้วมันเป็นวันสำคัญๆ มันทำให้โคลนตมมันหวั่นไหว ทำให้โคลนตมมันได้พลิกแพลงขึ้นมาว่า เราจะทำจริงทำจังของเรา ถ้าเราทำจริงทำจังของเรา เรามาประพฤติปฏิบัติทำจริง สัตว์โลกจะล่องพันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ ถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ เห็นไหม จากโคลนตมอันนั้นนะ ถ้ามันมีคุณงามความดีมันก็มีเห้งบัว มันก็มีแหล่งน้ำ มีความสดชื่นขึ้นมา ถ้ามีความสดชื่นขึ้นมา เราทำจริงทำจังของเราให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นจริงขึ้นมามันเป็นสัจจะมันเป็นความจริง มันไม่ใช่ดอกบัวพลาสติก ไม่ใช่ดอกบัวกระดาษที่เขาทำขึ้นมาจะเลียนแบบให้มันเหมือนกัน มันเหมือนกันไปไม่ได้หรือ มันเป็นเรื่องที่

นี่จะร้อยสัตว์ขนสัตว์ เห็นไหม ย้อนกลับเลย ซื้อมันเดี๋ยวนี้เลย “เราหยุดแล้ว เราหยุดแล้ว เธอต่างหากไม่หยุด”

“หยุดอะไร วิ่งอยู่อย่างนั้น หยุดได้อย่างไร” เห็นไหม มันก็คิด ใจมันเริ่มคิดเพราะคนมีอำนาจวาสนาไง “หยุด หยุดอะไร หยุดอะไร”

“เราหยุดทำความชั่ว หยุดทำความชั่วทุกชนิด เธอยังทำอยู่”

ไล่ล่าเขาอยู่นั้น ไล่ล่าเขาจะเอาнівสุดท้ายๆ จะเอาปัญญาอะไร เขาหลอกอยู่ มันไม่มีหรอก ใ่วิชาพิเศษอะไรมันไม่มี เขาหลอกก็ให้ทำ นี่มันได้คิด

“เธอยังไม่หยุดทำความชั่ว เราหยุดแล้ว”

นี่ไง ร้อยสัตว์ขนสัตว์ ร้อยสัตว์ขนสัตว์คือร้อยหัวใจ ต้องเอาภาชนะอันนั้นหงายขึ้นมา ถ้าภาชนะมันหงายขึ้นมาแล้วมันสะท้อนหัวใจ วางดาบเลย ขอบวช เพราะโง่มานาน ให้เขาหลอกมานาน ด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์ จิตใจที่มีค่าสัตย์ เขาว่าอย่างไรก็เชื่ออย่างนั้น เขาว่าทำแล้วมันจะได้อย่างไร ก็คิดว่ามันจะได้อย่างนั้น นี่เพราะมีความสัตย์อย่างนั้นเขาถึงได้หลอกไป เขาถึงได้หลอก เขาคำนวณอยู่แล้วว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันต้องโดนกำจัดแน่นอน แต่สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าร้อยสัตว์ขนสัตว์ เห็นไหม ร้อยสัตว์ขนสัตว์คือร้อยหัวใจ

แล้วหัวใจที่มันปลิ้นปล้อน ดูโคลนตมๆ อันนั้นนะที่มันปลิ้นปล้อน มันเห็นแก่ตัว มันมีมานะมีความอยากใหญ่ มันมีกำลังกล้าของมัน แล้วใครจะไปสอนมันละ เวลาเราบวชเราเรียนมา เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็เอาทิวฐิมานะของเรามาด้วย เรามีความรู้ เรามีความเข้าใจ เราจะมีคุณธรรม มันปิดกันหมดละ

ทำให้จิตใจมันลงธรรมก่อน จิตใจถ้ามันลงธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างไร ปรีชาปฏิบัติ ปรีชาเรียนมา เขาเรียนมาไว้เพื่อปฏิบัติ มีความรู้ ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด ความรู้นั้นวางไว้ เอาความจริงสิ

คูสิ เรามีเงินทองมหาศาลเลย มีทิวฐิมานะ มีเงินทองมหาศาลจะกินอาหารมีอะไรจะกิน มีอะไรจะกิน ใสนั้นมันกระดาศ ด้านหนึ่งก็กระดาศก็กินเข้าไปสิ แสนกัสนกักระดาศ แต่ถ้าชาวนาชาวไร่เขา เขาทำไร่ไถนาของเขา ในยุ่งในฉางของเขา เขามีอาหารอยู่เต็มยุ่งเต็มฉางของเขา เขาจะหุงหากินเมื่อไหร่ก็ได้ เพราะเขามีข้าวมีปลาอยู่เต็มยุ่งเต็มฉาง เขาจะทำกินเมื่อไหร่เขาก็ทำได้

นี่ไง เวลาจะประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ เราเป็นชาวไร่ชาวนา เห็นไหม ทำนาทำลงที่ดินนั้นทุกปีไป เราจะมีสติ จะมีสมาธิ มีปัญญา เราก็ต้องไถหว่านเอาในหัวใจของเรา นี่ไง พอ

เราเป็นเศรษฐีไง เงินทองเรามหาศาลจะกินอาหารมื้อละล้านมื้อละแสน กระดาษจะกินเข้าไป ใ้กระดาษใบละล้านใบละแสนจะกินเข้าไป นี่ก็เหมือนกัน ไปศึกษามามีความรู้ไง ความรู้มาก ความรู้เยอะ รู้ไปหมด นี่มันเป็นกระดาษ มันไม่มีความจริง

แต่ชาวไร่ชาวนาเขามีประเพณีวัฒนธรรมของเขา ปู่ย่าตายายสอนเขามา เขาได้ทำของเขา พอได้ทำของเขาขึ้นมา เห็นไหม เขามีข้าวมีปลาอยู่เต็มยุ้งเต็มฉาง เขาจะหุงหาเมื่อไหร่ก็ได้ เขาจะกินเมื่อไหร่ก็ได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของเราศึกษามา ศึกษาเป็นปริยัติ ศึกษามาให้ปฏิบัติ เศรษฐีไม่ทำนาก็ไม่ได้กินข้าว แต่ทางโลกเขาซื้อขายแลกเปลี่ยน ซื้อขายแลกเปลี่ยนนั้น เห็นไหม คูสิ ดอกบัวกับโคลนตม เอ็งจะเป็นดอกบัวหรือเป็นโคลนตมละ ถ้าเป็นดอกบัวหรือโคลนตม เพราะเอ็งไม่ได้ทำความจริงขึ้นมาไง

แต่ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา นี่ไง ครูบาอาจารย์ท่านบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเรามีสติมีปัญญาเราจะทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เราจะมีไรรีนา นี่กรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้ามีฐานที่ตั้งแห่งการงาน เห็นไหม เราศึกษามา เราศึกษามาขนาดไหน เราทำมาขนาดไหน เราทำมาแล้ว ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็นความจริงขึ้นมา เราก็ทำของเราเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี

วันนี้วันวิสาขบูชา เราจะปฏิบัติบูชาของคัมภีร์พระเจ้าสัมพุทธเจ้า พุทโธฯ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา เห็นไหม **ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต** ถ้าจิตสงบขึ้นมาเห็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แต่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เห็นไหม เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ในมหายานเขาบอก “เจองศ์สมเด็จพระสัมพุทธเจ้าที่ไหนให้สาที่นั่น” ให้สาที่นั่น ให้สาที่นั่น ให้สา ให้สา ให้สากิเลสไป เพราะกิเลสมันอยู่ที่นั่น

แต่เราฟังแล้วเราไม่เข้าใจ เราก็รับไม่ได้ๆ คูสิ สัทธาจริตยกย่องบูชาสรรเสริญ เพราะสัทธาจริตไป เรามีศรัทธามีความเชื่อใจ แล้วความจริงละ เพราะอะไร เพราะเราจะต้องมีมรรคมีผลมันจะเป็นความจริงขึ้นมา ไม่ใช่มาศึกษามาทางปริยัติมันก็ดอกบัวกระดาษไป ตัดเย็บได้หมด ยิ่งดอกบัวพลาสติกเสียบไว้เลย มันไม่มีวันเหี่ยววันเฉา

ความรู้มันรู้แล้ว รู้ว่าเก่งแล้ว รู้ว่ามีความรู้แล้ว มันไม่เคยพลิกแพลง มันไม่เคยเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญหรอก มันอยู่อย่างนั้นนะ เพียงแต่ว่ากิเลสถ้ามันพุงขึ้นมา เวลาศึกษาธรรมะมา ธรรมะก็เก็บไว้ในลิ้นชักก่อน มันก็ไปทำชั่วของมันก่อน แล้วมันค่อยเอาธรรมะมาแก้มันทีหลัง นี่ไง เวลาศึกษาธรรมะขนาดนั้นนะ นี่โคลนตม มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราจะประพฤติปฏิบัติตามความจริงของเราขึ้นมา ผลของวิภูฏะ ในการเวียนว่ายตายเกิด **องศ์สมเด็จพระสัมพุทธเจ้าให้กัลลภาวะเกิด การเกิดคือกิเลสมันพาเกิด เกิดขึ้นมาแล้วเราจะต้องทำความจริงของเราขึ้นมา ทำความจริง เห็น**

ใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสั่งสอนเหมือนหงายภาชนะที่คว่ำอยู่ให้หงายขึ้นมา ให้หงายขึ้นมา ให้ซาบซึ้งกับชีวิตนี้ เรามองแต่ทรัพย์สินสมบัติ เรามองถึงตำแหน่งหน้าที่การงาน แต่เราไม่มองถึงว่าชีวิตเราเลย

เพราะมีชีวิตนี้เกิดมาเกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่มีการศึกษามา ทำหน้าที่การงานขึ้นมา เราถึงมีโอกาสได้ทำหน้าที่การงานจนมีสถานะขึ้นมา เรามาบวชเป็นพระ เรามีอุปัชฌาย์ อาจารย์ อุปัชฌาย์เหมือนพ่อเหมือนแม่ ยกขึ้นมาสู่สำนักบวช สู่พระ พระเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร เราจะต้องประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เห็นใหม่ มันเป็นสมบัติของเราแล้วนะ

ผลของวัฏฏะๆ ก็เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากกรรมไง กรรมมันพาเกิด ผลของวัฏฏะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ นี้ก็เหมือนกัน เพราะเวียนว่ายตายเกิดมีสติมีปัญญาขึ้นมา เราอยากจะเป็นพระ อยากจะเป็นพระ นี้ด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อ อุปัชฌาย์อาจารย์ก็ยกขึ้นมา ยกขึ้นมาเป็นพระขึ้นมา มันก็เป็นผลวัฏฏะ

ผลของวัฏฏะคือวัฏฏะธรรม คือสังขารธรรม คือความเป็นจริงนั่นแหละ แต่มันจริงตามสมมุติ นั่นไง เพราะอะไร เพราะพระบวชก็ได้ พระสึกก็ได้ คนเกิดมาแล้วก็ต้องตายหมด แต่เกิดมาแล้วเกิดมาแล้วมันมีอำนาจวาสนา เกิดขึ้นมาแล้วแล้วทำความจริงหรือไม่ ดูคอกบัวกับโคลนตม มันแยกกันคนละส่วน แล้วมันจะไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดๆ เลย

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเพราะมันเป็นบุคลาธิษฐาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงความจริงขึ้นมาไง คนเราเกิดมามีอวิชชามีกิเลสทั้งนั้นนะ แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงที่สุดแห่งทุกขนี่เป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชั้นสัตว์ อยากรู้ให้หัวใจเราให้มีคุณธรรมขึ้นมา ให้ปฏิบัติให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

ฉะนั้น เราปฏิบัติความจริงขึ้นมา ดูสิ เรามีครูมีอาจารย์คอยชี้คอยนำคอยบอกคอยแนะ แล้วเราปฏิบัติไป เราก็เรียกร้องอยากให้เป็นสมความปรารถนา สมความปรารถนามันก็ค้นหา ข้อต้นตอหาใจ โดยธรรมชาติของเรา เรามีกิเลส กิเลสมันก็มีใจเรียกร้องในหัวใจอยู่แล้ว แล้วเราศึกษามาแล้ว เราอยากได้อย่างนั้น มันก็ซ่อนเข้าไปในใจ นี่ไง เวลาศึกษามาแล้วครูบาอาจารย์ถึงบอกให้วางไว้ก่อน

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาสอนปริยัติ เห็นใหม่ ดูสิ ไปฐิลละ เขาเรียนมาจนมีลูกศิษย์ลูกหา ๕๐๐ เวลาไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไปฐิลละ ไบลานเปล่ามาแล้วหรือ ไปฐิลละ ไบลานเปล่าจะไปแล้วหรือ” ไบลานเปล่าๆ การศึกษามีประโยชน์ไหม? มี แต่การปฏิบัติการค้นคว้าเอาความจริงสำคัญกว่า การค้นคว้าหาความจริง

สำคัญกว่า แต่การศึกษามาจำเป็นไหม? จำเป็น จำเป็นเพราะอะไร จำเป็นเพราะคั่นถูกระงะ ในเมื่อมีทางวิชาการไว้เพื่อมีการศึกษามีการค้นคว้า มีการศึกษาเพื่อความรู้ ศึกษาเป็นวัฒนธรรม ประเพณี ศึกษาเพื่อความมั่นคงของศาสนา ถ้าความมั่นคงศาสนาแล้วมันก็ดอกบัวกับโคลนตมมันแยกส่วนกัน

ถ้าโคลนตมที่เป็นสารพิษ โคลนตมที่มีโลหะหนักมันจะไม่เกิดประโยชน์สิ่งใดๆ เลย โคลนตมที่มันเป็นประโยชน์ขึ้นมา มันเป็นป่าชายเลน มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา พระ พระที่ศึกษามา ศึกษาทางภาคปริยัติขึ้นมาแล้วเป็นพระที่ดี เป็นพระที่ส่งเสริม เป็นพระที่เผยแพร่ เป็นพระที่พยายามจะลงอุบลบุตรสุดท้ายภายหลังเพื่อส่งต่อๆ กันมา

นั่นเขาก็ทำประโยชน์ของเขา แต่ถ้าพูดถึงเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงเวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจะประพฤติปฏิบัติจะเอาความจริง เอาเนื้อหาสาระ คุณ คุณองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไปฐิลละโบลานเปล่าไปแล้วหรือ โบลานเปล่ามาแล้วหรือ” โบลานเปล่าคือรู้เปล่าๆ ฐิธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โคลนตมกับดอกบัวมันแตกต่างกัน แต่เวลาถ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ คุณ คั่นถูกระ วิปัสสนาธุระ ภิกษุบวชขึ้นมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กรรมฐานแล้ว แล้วให้ประพฤติปฏิบัติ ให้กรรมฐานแล้วพยายามค้นคว้าขึ้นมา

ถ้าทำใจสงบได้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา คุณ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน คนที่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน ไปฐิลละเวลาบอกโบลานเปล่า ได้ระลึกได้ ก็แอบหนีจากหมู่คณะไป ไปถึงสำนักปฏิบัติ คุณ ไปขอฝากตัวๆ คนมีชื่อเสียง คนมีชื่อเสียงมาก เจ้าอาวาสบอกว่า “ท่านมีชื่อเสียงมาก เราจะสั่งสอนได้อย่างไร” ชื่อเสียงคือว่าเขามีความรู้มากไป เขามีความรู้มาก เขามีปัญญามาก แล้วพระที่ปฏิบัติ คุณ ฝ่ายปฏิบัติ ปฏิบัติขึ้นมาจากข้อเท็จจริง ทั้งๆ ที่มีความจริงในหัวใจนะ แต่บอกว่า “เราไม่มีอำนาจวาสนาหรอก” ลององค์ต่อไป ไไลไปเรื่อยจนไปถึงสามเณรน้อย สามเณรน้อยก็เป็นพระอรหันต์

นี่ไง ถ้าเราปฏิบัติตามความเป็นจริง ดอกบัวเกิดจากโคลนตม ถ้าเกิดจากโคลนตมเพราะอะไร เพราะว่าเราดูแลรักษา ถ้าเป็นโคลนตมที่ดีแล้ว คุณ มันมีดอกบัวขึ้นมา แล้วเราคอยดูแลรักษา อย่าให้เต่าให้สัตว์น้ำมากัดกิน ถ้าสัตว์น้ำมากัดกินมันจะไหลลงจากน้ำขึ้นมาไม่ได้

ศีล สมาธิ ปัญญาที่เกิดขึ้นจากความจริง ศึกษาหลายๆ ศึกษานั้นเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณ คนเขาไปดูงานทางวิชาการมหาศาลเลย กลับมาแล้วเก็บไว้ในลิ้นชัก ไม่ได้ไปใช้ประโยชน์อะไรเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราก็ศึกษามา ถ้าไม่ปฏิบัติขึ้นมามันจะเป็นความจริงขึ้นมาไหมละ ถ้าปฏิบัติขึ้นมาไม่เอาเพราะอะไร มันตากแดด มันต้องอยู่กลางทุ่งกลางนา มันลำบากนะ มัน

ลำบาก ถ้าอยู่ในห้องแอร์นี่ชอบ ในห้องแอร์ “อากาศอย่างนั้นมันมีโคลนตมใหม่ มันมีเลนใหม่ มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมาใหม่” ก็คิดเอา จินตนาการเอา ก็เลยกลายเป็นดอกบัวกระดาษ ดอกบัวพลาสติกไป

คิดบิดเบือน คิดจะทำให้ได้ แต่มันไม่ได้ มันไม่ได้ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ศาสนาไหน ไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล ดวงใจประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยความเห็นของตัวเองก็เป็นความเห็น เป็นความเห็นก็เป็นโลก เป็นความเห็นมันก็เป็นการสร้างภาพ นี่ความสร้างภาพ จิตนี้มหัศจรรย์ นัก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้ดีขนาดไหนก็ได้ เลวขนาดไหนก็ได้ หลอกหลวงตัวเอง ขนาดไหนก็หลอกหลวงได้ สร้างภาพให้ตัวเองเชื่อมั่นก็ยังเชื่อได้ นี่ไง ถ้ามันไม่มีอำนาจวาสนามัน ไปกันหมด

เวลาที่มีอำนาจวาสนา เห็นใหม่ คุณสิ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปปฏิบัติกับอุทกดาบส อาพา รดาบส “เธอมีความรู้เหมือนเรา เธอมีความสามารถเหมือนเรา เธอสามารถสอนได้เหมือนเรา” เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจเลย แต่ในเวลาเราไปทดสอบกัน เราไปปฏิบัติกัน “มีความรู้เสมอเรา มีเหมือนเรา” มันสร้างภาพทั้งนั้นนะ มันไม่เป็นความจริงเลย การสร้างภาพอย่างนี้มันสร้างภาพ หลอกขึ้นมาแล้วไปเชื่อได้อย่างไร แต่เพราะวุฒิภาวะไง

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านได้ สร้างอำนาจวาสนาบารมีของท่านมา ท่านถึงไม่เชื่อสิ่งใดง่ายๆ ท่านต้องมีเหตุมีผลของท่าน พระอรหันต์ต้องมีแสนกัป คำว่า “แสนกัป” ขึ้นมา มันต้องมีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาก็มี จุดยืน หัวใจมันจะตรวจสอบ มันจะทดสอบของมันขึ้นมา ถ้าทดสอบขึ้นมาแล้ว ถ้ามีเหตุการณ์ อย่างไรแล้วมันจะพิจารณา มันจะแก้ไข มันไม่เชื่อตามๆ ใครไป

แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ชี้หน้าที่ถูกต้อง ถ้าจิตใจของเรายังไม่มีหลักมี เกณฑ์ เวลาจิตมันสงบแล้ว ครูบาอาจารย์เราบางองค์เวลาจิตสงบแล้วก็คิดว่าสิ่งนั้นมันเป็น นิพพาน ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมขึ้นมา “นิพพานได้อย่างไร เพราะสมาธิมันแค่สมาธิ มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญอยู่อย่างนั้นนะ มันไม่มีเหตุมีผล ถ้ามีเหตุมีผลขึ้นมามันต้องมีมรรค มีมรรคขึ้นมา นั่นคือจิตสงบแล้วแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา”

วิปัสสนา เห็นใหม่ คุณสิ ชาวไร่ชาวนาของเขา เขาทำไร่ทำนามาแล้ว เขาเก็บเกี่ยวมาแล้ว เป็นข้าวในยุ้งในฉางของเขา เขาจะกินจะใช้สอย เขาต้องไปสี เขาจะหุงหาอาหาร เขาต้องต้ม ต้องหุงขึ้นมามันถึงจะเป็นข้าวสุก

นี่ก็เหมือนกัน นี่ไง สิ่งที่เราตั้งใจเราสงบแล้วมันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันมีกำลังของมันขึ้นมา เราทำอย่างไร เราจะทำอย่างไรต่อเนื่องไปให้มันเป็นมรรค ถ้าต่อเนื่องขึ้นไป เห็นใหม่ ดอกบัว

เกิดจากโคลนตม ถ้ามันมีการกระทำ มันมีหัวใจใจ ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันมีภวาสวะมันมีภพ
เห็นใหม่ มันมีเราใจ

เวลาเกิดมายังไม่รู้จักตัวเอง เกิดขึ้นมาก็เอาแต่สถานะทางสังคม ใครมองหน้าก็ไม่ได้
ใครติฉินนินทาอะไรก็ไม่ได้ เขาพูดแห่ เขาพูดดูว่าเราจะมีปัญญาหรือเปล่า แต่จิตใจของเรามัน
หวั่นไหวไปเอง

ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อ เราพยายามทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบได้
ใจมันสงบได้ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต พอจิตสงบ เห็นใหม่ พอจิตสงบมันปล่อยวาง
จากต้นหาความทะยานอยาก ต้นหาความทะยานอยากมันแผดเผา มันกระตุ้น มันกระตุ้นนะ
กระตุ้นให้เราอยู่ในอำนาจของมัน มันอยากไปทุกเรื่อง แล้วเราก็ต้องแสวงหามาปรนเปรอมัน
อยากได้อะไรก็ต้องไปหามา อยากปฏิบัติก็พามาบังคับปฏิบัติ พอจะเป็นสมาธิ ไม่ได้หรอก ไม่มี
เวลา เราต้องรีบกลับก่อน พอจิตมันจะสงบขึ้นมา ไม่ได้นะ ถ้าเรานั่งไปแล้วเดี๋ยวงานของเราจะ
เสียหาย

นี่มันก็เหมือนกับทำให้เราทำได้ทำ ทำเพื่อเป็นการอ้างเล่ห์ ก็เราศึกษามาว่ามันเป็นความดี
ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เราก็ศึกษามา ศึกษามาก็มาปฏิบัติ ปฏิบัติโดยให้กิเลสมันชัก
นำ นี่ไง ถ้ากิเลสมันชักนำ เห็นใหม่

แต่ถ้าเรามีสติ มีปัญญา เรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้มากขึ้นให้มันคง
ขึ้น ถ้ามันเฉไฉ เราก็กำหนดพุทโธชัดๆ เสีย เราต้องต่อสู้กัน กิเลสต้นหาความทะยานอยากใน
หัวใจ แก่นของกิเลสร้ายนัก ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้วท่านไม่กลัวสิ่งใดเลย ท่าน
กลัวกิเลสของคน กิเลสของคนน่ากลัวที่สุด

จิตใจนั้น จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ใจ ชันท์ไม่ใช่
กิเลส ร่างกายไม่ใช่กิเลส ร่างกายของคนมันไปทำร้ายใคร มีแต่ความคิดของคนไปทำร้ายใคร
ความคิดนี้ไม่ใช่กิเลส เห็นใหม่ เพราะชันท์ไม่ใช่กิเลส แต่ต้นหาความทะยานอยากต่างหากมัน
อาศัยชันท์ อาศัยความรู้สึกนึกคิดนี้ ต้องการสิ่งใดแล้วกระตุ้นให้จิตใจสั่งร่างกายนี้ก้าวเดินไป
สนองต้นหาของมัน นี่ไง ถ้ามีสติมีปัญญา ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้วท่านมอง
แล้วสังเวช มันอยู่ในที่เดียวกัน เหยียญมีสองด้าน มันอยู่ในที่เดียวกัน ดีและชั่วเกิดจากจิต จิตนี้
เป็นภวาสวะเป็นภพ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส แต่กิเลสต้นหาความทะยานอยากเป็นเจ้าวัฏจักร
ครอบงำมันอยู่

ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนมีศรัทธาความเชื่อ หมาย
ภาชนะนั้นขึ้นมา มีสติมีปัญญาการใคร่ครวญการแยกแยะขึ้นมา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติตาม
ความเป็นจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้าจิตมันสงบเข้ามาได้ เขาบอกอุเบกขา

คำว่า “อุเบกขา” “เธอจงมองดูโลกนี้เป็นความว่าง เธอจงมองดูทุกอย่างเป็นความว่าง” พอเป็นความว่างขึ้นมา ถ้ามันปล่อยมาด้วยไม่มีสติไม่มีปัญญา มันก็เป็นอุเบกขา อุเบกขามันก็จะเอียงไปทางซ้ายและขวา นี่ไง ถ้าเรามีสติปัญญา เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา ต้องทำให้ใจให้สงบเข้ามา ถ้าสงบเข้ามา เห็นใหม่ ดีและชั่วเกิดจากจิตนี้ เหยียดมืออยู่สองด้าน แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มีกำลังมากกว่า มันกระตุ้นให้ไปสนองมัน ทั้งๆ ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม

เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมขึ้นมา มันก็อ้างอิงไปหมดละ จะทำอย่างนั้นๆ มันก็เอาธรรมะมาบังงา เอาสิ่งนี้มาเป็นประโยชน์ เวลามันใช้เล่ห์เหลี่ยมของมันขึ้นไป เรามีสติปัญญาเรารู้ทัน เราก็บอกว่าจะประพฤติปฏิบัติ เรานักปฏิบัติ เราจะทำสมาธิ ทำสมาธิมันก็ทำให้ตกทวงค์ไปเสีย ทำสมาธิมันก็ให้ว่างๆ ว่างๆ ใสเราไม่มีวุฒิภาวะว่าอะไรเป็นสมาธิ อะไรเป็นความว่างหรือความว่างเขาบอกความว่าง คิดให้ว่างมันก็ว่าง

แต่ถ้าเป็นสมาธิ จิตมันปล่อยวาง ตัวจิตที่มันปล่อยวางสัญญาอารมณ์ เหยียดมือสองด้าน ดีและชั่ว มันไม่ไปทั้งสองด้านมันวางได้ มันวางได้ มันตั้งตัวของมันเองขึ้นมาได้ ถ้ามันตั้งตัวเองขึ้นมาได้นี่สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา มันต้องมีฐานที่ตั้งแห่งการงาน มันถึงจะเป็นโคลนตม ดอกบัวเกิดจากโคลนตม ดอกบัวมีเหง้าอยู่ในโคลนตมนั้น แล้วมันเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นสายบัวขึ้นมา ถ้ามีสายบัวมันมีน้ำหล่อเลี้ยงมันขึ้นมา มันมีจริงของมันขึ้นมา

แต่ถ้าไม่มีจริงของมันขึ้นมา เห็นใหม่ เรามีปัญญา คนที่มีปัญญามาก องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นจากวิภวัญ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างกิเลสได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบดอกบัวเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา จิตใจที่เป็นสิ่งดีงาม เราก็คิดว่าเราเป็น เราก็คิดขึ้นมา เราก็แสวงหาด้วยสติด้วยปัญญาไง สติปัญญาของเรา

เดี๋ยวนี้โลกมันพัฒนา กิเลสมันก็พัฒนาด้วย ไม่ต้องไปปลุกให้มันยาก ประดิษฐ์เอาเลย ประดิษฐ์เอาเลยมันไม่เป็นข้อเท็จจริง มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันไม่เป็นสิ่งที่เป็นความรู้สึกที่เข้าไปถึงหัวใจได้

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบนะ พอใจสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าใจของคนสงบแล้วเราน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม คนที่ประพฤติปฏิบัติเนะ ถ้าจิตมันสงบเห็นนิมิต ถ้าเห็นนิมิต ถ้านิมิตหลอกไป เราก็หลงตามมันไป แต่ถ้ามันมีสติปัญญา เห็นใหม่ วางนิมิต ถ้าสติปัญญาไม่พอ ถาม ถ้าเห็นภาพสิ่งใดเกิดขึ้น ถามว่านั่นคืออะไร จบทันทีเลย

นี่มันเหมือนเด็ก ๆ เด็ก ๆ ดูลิ มันถามพ่อถามแม่มัน “นั่นอะไร ๆ” นั่นมันฝึกปัญญา มัน “นั่นตัวอะไร” พ่อแม่ก็อธิบายไปเรื่อย แต่ถ้าเด็กมันไม่ถามเลย เด็กมันไม่ถามเลยมันจะเอ้อ มันไม่รู้จะอะไรทั้งสิ้น นี่ก็เหมือนกัน เวลาอะไรเกิดขึ้น “นี่เป็นธรรม”...ธรรมะเออ

ถ้าเป็นจริง ถาม ถามว่านั่นคืออะไร แต่ถ้าเด็กที่มีสติปัญญา เพราะว่าการฝึกหัดมัน เหมือนผู้ปฏิบัติใหม่ การที่ฝึกปัญญา เขาเรียกว่า ปัญญา วิปัสสนาอ่อน ๆ ฝึกหัด หน่อของพุทธรูป ถ้าพุทธรูปมันเกิดขึ้นจากภวาสวะ เกิดจากภพ มันมีการกระทำ เพียงแต่ว่ามันเหมือนกับชาวไร่ ชาวนา เห็นไหม เวลาหญ้าอ่อนหญ้านี้มันจะมีคุณสมบัติที่ดี ทุกคนเขาจะแสวงหา นี่ก็เหมือนกัน พอหน่อของพุทธรูปมันจะเกิดขึ้น หญ้าอ่อนนะ แค่นี้แตกเผ้านี่ก็ตายหมดแล้ว หน่อของพุทธรูปที่เราประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา เราพยายามทำของเราด้วยความจริงใจของเราขึ้นมา ก็เลิสต์ค้นหาความทะยานอยากมันแผดเผาหน่อเดียวล้มไปหมดเลย

ฉะนั้น เวลาหน่อของพุทธรูป ดูลิ เราปฏิบัติของเราขึ้นมาให้มันเป็นจริงขึ้นมา เราต้อง สงวน เราต้องรักษา ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะไม่ให้คลุกคลีกัน ท่านจะให้ต่างคนต่างรักษา หัวใจของตัวเอง ถ้าทำหัวใจของตัวเองให้สงบระงับขึ้นมาได้ มันเป็นการยืนยันกลางหัวใจนั้นนะ ถ้ายืนยันกลางหัวใจนั้น เวลามันทุกข์มันยาก มันแผดเผา ก็เลิสต์ค้นหาความทะยานอยากมัน แผดเผาหัวใจนี้มาก

แต่ขณะที่เราทำความสงบของใจได้ มันมีคุณธรรมขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา มันจะเป็นที่พึ่งอาศัย แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นไหม วิปัสสนาอ่อน ๆ อ่อน ๆ คือยังทำไม่เป็น ยังทำไม่ได้ มันเหมือนหญ้าอ่อนเจอแดดเผาเนาะขาดน้ำตายหมด การปฏิบัติของเราล้มลุกคลุกคลาน ตลอด นี่ไง ดอกบัวเกิดจากโคลนตมมันเกิดยาก มันเกิดยาก แล้วมันต้องทำความเป็นจริงของเราขึ้นมาให้ได้

ดูลิ ครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาเป็นหมื่นเป็นล้าน มีชื่อเสียงสำเร็จ ขึ้นมาเป็นกึ่งองค์ ใ้ที่อยู่นี่แจ้ว ๆ แจ้ว ๆ อยู่นี่ ดอกบัวพลาสติกทั้งนั้น ดอกบัวพลาสติกเพราะอะไร มันไม่เหี่ยวไม่เฉา ไปปักที่ไหนก็อยู่อย่างนั้น แต่ครูบาอาจารย์ของเราเป็นดอกบัวที่มีชีวิต ดอกบัว ถ้าเราบูชาพระ เราไม่มีแจกันไม่มีน้ำ เดี่ยวก็เหี่ยว เดี่ยวก็เหี่ยวเฉา

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มีคุณธรรมนะ เขาดูแลเขารักษา ดูลิ ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านสิ้นสุดแห่งทุกข์ไปแล้วท่านมีวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ คำว่า “วิหารธรรม” วิหารธรรมในหัวใจมันเป็นเครื่องอยู่ เขามีธรรมใจ มีธรรม มีคุณธรรม ถ้ามีคุณธรรม เขารักษาหัวใจของเขา

แต่ถ้ามันดอกบัวพลาสติกแดนมันจะเผาขนาดไหน มันก็ไม่เหี่ยวไม่เฉาทั้งนั้น แต่มันก็ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ แต่เราตามสิ่งนั้นไป เราก็ก้มลูกคลุกคลาน ถึงวันเวลาที่รู้ว่ามันผิดพลาดมา วันนั้นก็หายไปแล้ว

คูลี เวลาประพาศปฏิบัติหลงทางกันมาตลอดเลย กว่าจะมารู้ตัวนะ พอรู้ตัวแล้วพยายามฝืนเพื่อจะเอาความจริง เอาความจริงก็ทหนักเลสตัวไม่ไหว รู้ว่าผิด รู้ว่าผิดขนาดนั้นไง แต่เวลาปฏิบัติแล้วก็ดันตัวเองขึ้นไปไม่ได้ พอดันตัวเองขึ้นไปไม่ได้ ทำหัวใจขึ้นมาไม่ได้ ทำหัวใจขึ้นมาไม่ได้เพราะมันทุกข์มันยาก กลับไปปฏิบัติเหมือนเดิมดีกว่า กลับไปปฏิบัติเหมือนเดิมก็ ดอกบัวพลาสติก ดอกบัวประดิษฐ์ ดอกบัวกระดาษใจ ทำง่าย ๆ แล้วปักไว้นั้น แล้วก็ทำกุฏิอกกุฏิใจไปอย่างนั้น

แต่เราคิดถึงสักจะความจริงสิ คิดแล้วมันน่าเศร้าใหม่ ถ้าเราทำจริงมันต้องได้จริง ถ้าทำสิ่งนั้นมันเป็นเรื่องราววิทยาศาสตร์ทางโลกทำได้ แต่ถ้าเป็นความจริง เห็นใหม่ มันต้องเกิดจากสักจะ เกิดจากความจริง

คูลี ต้นไม้ สิ่งมีชีวิตที่มันเจริญเติบโตขึ้นมา เต็มวันนี่พันธุกรรมที่เขาวิจัยกัน เขาพยายามต้องการป้องกันโรคภัยต้องป้องกัน ป้องกันการทนแล้งต่างๆ นั้นมันก็เป็นทางวิชาการที่ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารนั้นมันทนแล้ง ทนกับโรคพืช มันก็เป็นความจริงอันหนึ่ง แต่มันก็ต้องปลูก แต่มันก็ต้องมีโคลนตมนะ ต้องมีความจริง มันต้องมีเชื้อไขใจ

ฉะนั้น ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่มีผัสสธรรมได้ๆ คือความรู้สึกรู้สึกคนเท่านั้น ความรู้สึกของคนเท่านั้น การศึกษา ศึกษาเอาไว้เพื่อปฏิบัติ การศึกษา ศึกษาเอาไว้เพื่อเป็นแนวทาง ศึกษาแล้วให้กระจ่างแจ้งไม่มีในโลกนี้ไม่มี

แต่ถ้าศึกษาแล้ว เวลาศึกษาอยู่แล้วประพาศปฏิบัติไปด้วย ถ้ามันปฏิบัติพ้นไปก่อน ยิ่งดี เข้าไปใหญ่ ยิ่งดีเข้าไปใหญ่เพราะไปศึกษาแล้วมันตรงกับความจริงเลย แล้วพอตรงกับความจริง เราศึกษาโดยจิตใจที่เป็นจริง มันศึกษาโดยข้อเท็จจริง มันไม่ล้าหน้า มันไม่จินตนาการ แล้วมันก็ไม่ปฏิเสธ มันพอดีๆ มันเป็นความจริง

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริงทุกเรื่อง จริงตลอด แต่เพราะเราไปศึกษาแล้วกิเลสของเรามันล้าหน้า มันล้าหน้ามันถล่าไปก่อนไง ถ้ามันต่อต้าน มันต่อต้าน อันนี้มันแต่งเติมเข้ามาๆ แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นความจริง เราจะต้องประพาศปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าตามความเป็นจริงเราเอาหัวใจมา เวลามาวัด เห็นใหม่ “มาวัดนี้ขาดเหลืออะไร มาวัดดอยางจะช่วยเหลือเจือจาน”

มาวัดก็เอาหัวใจมา เพราะวัดมันจะเกิดขึ้นมาได้ วัดมันเกิดจากการกระทำนั้นแหละ ข้อวัตรปฏิบัติใจ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้

ใช้สิ่งนี้ที่ไหนมันก็สร้างได้ แร่ธาตุนะอิฐหินทรายปูนที่ไหนก็ทำได้ เราตายไปแล้วชนรุ่นหลังเขาจะสร้างได้สวดยกว่านี้อีก แล้วไปวัดๆ ไปเป็นตุ๊กแกไปเป็นจิ้งจกไปไต่ตามวัดนั้นหรือ เราไปวัดๆ มันจะเป็นวัดเป็นวาขึ้นมาเป็นวัดจากข้อวัตรใจ ข้อวัตร เห็นไหม ตื่นเช้าขึ้นมาได้นั่งสมาธิใหม่ ได้ทำวัตรหรือเปล่า ทำวัตรเสร็จแล้วนั่งสมาธิต่อเนื่องไป ถ้าต่อเนื่องไปถึงเวลาแล้วเราออกบิณฑบาต ถ้าบิณฑบาตกลับมาแล้วทำภักติก ทำภักติกเสร็จแล้วเข้าสู่โคนไม้ นี่ไง นี่วัตร

แล้วเขามาวัดๆ เขาก็มาดูข้อวัตรนี่ เขาก็มาดูวัตรการทำความเป็นจริงนี่ แล้วมันทำความจริงขึ้นมาใหม่ละ นี่ไปวัด วัดก็วัดใจของตัวเอง ใจของตัวเองมันเป็นความจริงขึ้นมาใหม่ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา วัตรอย่างนี้สำคัญ ถ้าวัตรอย่างนี้สำคัญมันก็เป็นความจริงของเราขึ้นมา ใจมันเป็นความจริงขึ้นมา มันมีข้อวัตรปฏิบัติ มันก็ฝึกหัดตัดแปลงหัวใจของเรา หัวใจนี้ได้ตัดแปลง

หัวใจนี้ ดุสิ ใจนี้เป็นได้หลากหลาย ดีก็ได้ ชั่วก็ได้ พลิกแพลงอย่างไรก็ได้ จะทำดอกบัวจริงๆ ก็ได้ ทำดอกบัวจริงคือมีข้อวัตรปฏิบัติมีความเป็นจริงขึ้นมา มันก็จะเป็นดอกบัวที่มีชีวิต ดอกบัวความเป็นจริงขึ้นมา

ถ้าพ้นไปแล้ว เห็นไหม ดุสิ โคลนตมก็กิเลสตัดหาความทะยานอยาก ดอกบัวก็ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดอกบัวก็หัวใจของครูบาอาจารย์เราที่ประพฤติปฏิบัติแล้ว เราทำความจริงขึ้นมาก็ได้ แล้วแต่ว่าเราจะมีอำนาจวาสนาขนาดไหน ทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมามากน้อยได้ขนาดไหน เราก็พยายามทำของเราให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะคอยบอก ถ้ามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะคอยบอก ดอกบัว ๔ เหล่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางบัว ๔ เหล่าไว้ เพราะหัวใจของคน

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเราถ้ามันต่ำต้อยนัก มันก็อยู่ในเลนในตมนั่นแหละ ถ้ามันมีอำนาจวาสนา มีการกระทำขึ้นมา มันก็ไต่ขึ้นมา หน่อของพุทธรักษา มันจะอ่อนแอ มันจะไม่มีใครไปบำรุงรักษาขนาดไหน แต่มันก็เป็นความจริงของเรา เราก็สร้างเนื้อสร้างตัวของเราขึ้นมา ถ้าสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านห่วงตรงนี้ที่สุดเลย เพราะอะไร เพราะปฏิบัติใหม่ การปฏิบัติใหม่ หญ้าปากคอก มันไปหน้าไปหลังไปได้ยากมาก

เพราะว่าคนจะไป ดุสิ ผู้ใหญ่หลอกเด็ก เวลาผู้ใหญ่หลอกเด็ก ผู้ใหญ่มีเล่ห์มีเหลี่ยม มีพุดให้เด็กหลงไหลได้ตลอดเลย ถึงที่สุดแล้วจะพาไปซื้อขนม พอซื้อขนมมันอุ้มเด็กไปเลย นี่พวกที่ลักเด็ก นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่อ่อนด้อย เวลาปฏิบัติขึ้นมา หน่อพุทธรักษา มันเกิดขึ้นมา กิเลสมันปลิ้นปล้อน กิเลสมันเหมือนกับเจ้าวัฏจักร ผู้ใหญ่หลอกเด็ก “นี่เป็นธรรมะ นี่เป็นนิพพาน นี่เป็นร้อยแปด”

เข้าใจนี่ก็เชื่อ เพราะมันเด็กน้อย เด็กน้อยมันไม่เท่าพันผู้ใหญ่นะ นี่ไง เวลาปฏิบัติใหม่ เริ่มต้นมันเป็นแบบนี้ เด็กน้อย เด็กน้อยโดนกิเลสปั่นหัว พลิกแพลง ล้มลุกคลุกคลาน อยากพยายามจะทำดีๆ ขึ้นมา แต่ด้วยกำลังของตัวเอง ด้วยอำนาจวาสนาของตัวเอง

ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านช่วย คุณสิ หลวงตาท่านบอกประจำ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตบมือไว้เลย “อย่าหยิบๆ มันร้อน ตบมือไว้” ตบมือก็ศีลนี่ไง ตบมือก็ข้อวัตรปฏิบัตินี่ไง ตบหัวใจไว้ อย่าให้ไปคว้า อย่าให้ไปหยิบ อย่าไปหยิบไปฉวย มันมีแต่ไฟแต่ไฟ อย่าไปเอา แล้วพอไม่เอา เข้าทางจงกรม นั่งสมาธิ มันจิตซัด ชีวิตนี้จิตซัด ชีวิตนี้ไม่มีสิ่งใดให้มันชื่นชมเลย

แต่เวลาเรามีสติมีปัญญานะ เเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ถ้าจิตมันลงนี่หรือจิตซัด จิตสงบสว่างใสอย่างนี้หรือจิตซัด ชีวิตที่มีรสมีชาติมันมีแต่ความทุกข์ความยาก ชีวิตที่มีรสมีชาติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบไว้ละ วิตน้ำในทะเลทั้งทะเล เพื่อเอาปลาน้อยๆ ตัวหนึ่ง ได้ปลาตัวเล็กๆ ๑ ตัว ต้องวิตน้ำทะเลทั้งทะเลเลยล่ะกว่าจะได้ปลาตัวหนึ่ง นี่ไง ชีวิตที่มีรสชาติหรือ ชีวิตอย่างนั้นใช่ไหมที่มีรสชาติ

แต่ชีวิตที่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาอย่างนี้ เวลาจิตมันสงบมันสว่างใส มันผ่องใสจิตซัดหรือ มันจิตซัดอย่างไร แล้วทำไมมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันพิจารณามันแยกมันแยะขึ้นไป มันลึกซึ้งกว่านั้นอีก มันกว้างขวางกว่านั้นอีก

ขั้นของสมาธิ สมาธิคือความสงบของใจ ใจสงบแล้วก็มีมีความสุข มันมีกรรมฐานฐานที่ตั้งแห่งการงาน ฐานที่ทำงาน ฐานที่จะยกขึ้น หัวใจนี้ภาวนาสวรรค์ยกขึ้นสู่การต่อสู้ ยกขึ้นมันก็เกิดหน่อพุทธรูป หน่อพุทธรูปมันก็เกิดปัญญา ปัญญา มันก็ฟาดฟันกับกิเลส แต่กิเลสที่มันตัวใหญ่กว่า กิเลสที่มันเป็นผู้ใหญ่หลอกเด็ก มันก็พลิกแพลง เราก็พยายามฝึกฝนของเรา

เด็กขนาดไหน มันเด็กขนาดไหน แต่มันเคยโดนหลอกแล้วมันไม่เชื่อผู้ใหญ่ นั่นเด็กมันเคยโดนหลอกมาแล้ว มันพิจารณาไปแล้วมันไม่เป็นตามจริงที่ผู้ใหญ่เคยบอกเรามา ผู้ใหญ่บอกมาแล้วเป็นอย่างนี้ พอพิจารณาไปแล้วพิจารณาซ้ำๆ ซากๆ มันเป็นอย่างอื่น อีกอย่างหนึ่ง เพราะอะไร เพราะเป็นสัจจะเป็นความจริงใจ นี่ไง ดอกบัวเกิดจากโคลนตม หน่อพุทธรูปมันเกิด พุทธรูป ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานมันเกิด พุทธรูป หน่อของพุทธรูปมันมี ถ้ามันทำจริงๆ มันเป็นแบบนี้ไง ถ้ามันเกิดขึ้นมามันมีสัจจะมีความจริง ใ้ปัญญาไหมมันจะหลอก มันก็หลอกเพราะมันต้องรักษาชีวิตของมัน มันหลอกของมันตลอดไป แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา มันแยกแยะของเรา เด็กน้อยมันก็เติบโตได้ เด็กน้อยที่โดนเขาปลิ้นปล้อน เด็กน้อยที่โดนเขาหลอกเขาลวงอยู่ มันฝึกหัดตัดแปลง

จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้เป็นได้ทุกอย่าง เป็นทั้งดีก็ได้ ชั่วก็ได้ เป็นนักปราชญ์ก็ได้ เป็นจอมโจรก็ได้ เราพลิกแพลงด้วยสติด้วยปัญญา เพราะมีสติ เพราะมีปัญญาของเรา เราถึงได้พลิกแพลงพิจารณาของเรา แก่ไขของเราจนมันมีกำลัง เห็นใหม่

จากเด็กน้อย เด็กน้อยก็มีปัญญา เด็กน้อยก็มีกำลัง พญามารก็ส่วนพญามาร พญามารก็อยู่ห่างๆ เราใคร่ครวญของเรา เราต่อสู้ของเรา เห็นใหม่ ดอกบัวเกิดจากโคลนตม เกิดจากมรรค เกิดจากผล เกิดจากความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เกิดจากเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ขณะเดินจงกรม เห็นใหม่ ทำก้าวไป แต่ปัญญามันหมุนนะ เวลาจิตมันสงบแล้วมันใช้ปัญญา ปัญญามันจะใคร่ครวญของมัน เห็นใหม่ มรรคมันเกิดอย่างนี้ไง นั่งสมาธิพอจิตมันสงบ มันสว่างไสว มันส่องใสของมัน เวลานั้นอมไปสู่กาย สู่เวทนา สู่จิต สู่ธรรม เวลานั้นพิจารณาของมันนะ นี่ไง มรรคสามัคคี มันเป็นมัชฌิมาปฏิปทา

ความที่ไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทามันก็ลงสู่ดอกบัว ดอกบัวมันจะเป็นดอกบัวที่แท้ ดอกบัวที่มันมีคุณค่า มันก็ไปลงสู่ดอกบัวพลาสติกเสีย ไปสู่ดอกบัวประดิษฐ์ ถ้าไปลงเป็นโคลนตม โคลนตมมันลงไปสู่ทะเลสตั้นหาความทะยานอยาก มันก็ตีโพยตีพาย มันก็ว่า “ทำแล้วไม่ได้ผล ปฏิบัติแล้วไม่มีมรรคมีผล ปฏิบัติแล้วมันไม่มีความอยู่จริง” ถ้ามันลงอรรถกถาโยค กามสุขัลลิกานุโยค มันก็ลงสู่ดอกบัวประดิษฐ์ ดอกบัวที่หลอกลวง ดอกบัวที่เป็นสัญลักษณ์ มันไม่เป็นสักจะไม่เป็นความจริง ถ้ามันลงไปสู่ทะเลสตั้นหาความทะยานอยากมันก็ไปสู่พญามาร ให้มารครอบงำมันอยู่อย่างนั้น

ถ้าเราพิจารณาซ้ำพิจารณาซาก เห็นใหม่ พิเคราะห์ซ้ำพิจารณาซาก ทางสายกลางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือความสมดุลของมรรค ศีล สมาธิ ปัญญา สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความระลึกชอบ แล้วมันชอบธรรมใหม่ ถ้ามันไม่ชอบธรรม โดนทะเลสตั้นหาความทะยานอยากหลอกลวงขึ้นมา เราอยากได้อะไรดี เราก็รีบด่วนไปประดิษฐ์เสียให้เป็นดอกบัว

ถ้าเกียจคร้านทำแล้วไม่ได้ผล มันก็เข้าไปสู่โคลนตมนั้น โคลนตมกับดอกบัวมันก็เลยไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ไม่เป็นสักจะไม่เป็นความจริงเกิดขึ้นเป็นปัจเจกตั้ง สันติภูมิโกกลางหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเกิดขึ้นตามความจริงกลางหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันถึงจะเป็นดอกบัวเกิดจากโคลนตมโดยสักจะโดยข้อเท็จจริง

แต่โลกด่วนได้ โลกอยากได้ดิบได้ดีให้ทะเลสตั้นหาความทะยานอยากมันหลอกล่อ เราเลยรีบทำด่วนทำให้เป็นสิ่งที่เราคาดหมาย สิ่งที่เรารู้ไว้แล้ว เพราะเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเหลวไหลไม่เอาไหนมันก็เป็นโคลนตมอันที่มีสารพิษ ถ้าเป็น

โคลนตม ถ้าเป็นป่าชายเลน มันยังเป็นประโยชน์อยู่นะ เพราะเรามีอำนาจวาสนาแค่นี้ไง เรามีอำนาจวาสนาแค่นี้ เราก็พยายามทำของเราให้มันดีขึ้นมาไง ถ้าเราทำดีของเราขึ้นมา เราถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาแล้วไม่เสียชาติเกิด

เกิดมา ดูลิ คนเกิดมา มีชื่อในทะเบียนบ้านนับถือศาสนาพุทธ แต่ในใจต่อต้าน ในใจคัดค้านมาตลอดเลย คัดค้านอะไร คัดค้านเพราะจิตใจชอบ ชอบข้อมูลข่าวสารที่เป็นลบ แล้วข้อมูลข่าวสารที่เป็นบวก มีครูบาอาจารย์ที่ดีก็เยอะ มีผู้ปฏิบัติตามความเป็นจริงก็มาก แต่ผู้ปฏิบัติตามความเป็นจริงนั้น ถ้าเป็นความจริงแล้วเขาจะไม่แสดงตน

ถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันดับไปจากใจแล้ว ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริง ดูลิ สมัยครูบาอาจารย์ที่ยังมากมายอยู่ เขาอยู่ป่าอยู่เขามีความสะดวกมีความสบายของเขา แต่เดี๋ยวนี้ป่าเขามันมีเจ้าของไปหมดละ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ ท่านไม่ประกาศตัวเอง ท่านไม่ต้องการเชิดชูตัวเอง เพราะสิ่งนั้นมันเป็นทางของกิเลสไง เราจะมาชำระล้างกิเลส เราจะมากำจัดมันอยู่ เราพยายามชี้ดวงมันอยู่ เราไม่ต้องการให้มันแสดงตัว แล้วเราไปทำอย่างนั้นได้อย่างไร

แต่ถ้ามันเป็นความจริง จิตใจที่เป็นธรรมๆ ดูลิ ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาใครที่มีปัญหานะ ท่านเผยแผ่ธรรม เห็นไหม ท่านพยายามจะให้เขามีปัญญาขึ้นมา แต่ถ้ามีพวกที่ต่อต้านจะต้องการความจริงๆ จากท่านโดยคิดเอาเอง เป็นไอ้พวกโคลนตมที่เป็นสารพิษที่มันคิดว่า “สิทธิเสรีภาพ มันต้องเสมอกันหมด ถ้ามีอยู่จริงต้องบอกฉันได้” นี่มันปิดหูปิดตามันมา ติฎฐิมานะท่วมหัว ถ้าเป็นได้อย่างมากก็เป็นภาชนะที่คว่ำอยู่ มันอวดตัวอวดตนว่า มันมีปัญญา แล้วบอกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเรามีคุณธรรมไม่แน่จริง ถ้าแน่จริงต้องบอกเขาได้สิ” มันนึกว่าสิ่งที่ป็นสังฆธรรมนั้น มันจะเป็นเหมือนแสงเลเซอร์ที่ยิงเข้าไปในหัวใจของมัน มันคิดของมัน ถ้ายิงเข้าไปมันก็ยิงเข้าไปเพื่อรักษาโรค รักษาโรคมันก็รักษาโรคของวัตถุ รักษาโรคของร่างกายของธาตุขันธ์ มันไม่ได้รักษากิเลส

กิเลสเป็นนามธรรมนะ กิเลสมันละเอียดกว่านั้นนะ **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญานํ** เพราะเป็นอวิชชา เพราะเป็นพญามาร มันถึงพาให้มันเกิดไง มันถึงพาให้เอ็งมีทิฎฐิมานะอยู่นี่ไง เพราะมีทิฎฐิมานะนั้นเอ็งถึงเป็นโคลนตมอยู่นั่นไง ถ้าจิตใจเอ็งไม่เป็นทิฎฐิมานะ จิตใจเอ็งยอมลงอยู่ ยอมลง ยอมลงอันนั้นมีการทดสอบ มีการประพฤติปฏิบัติ

ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ดูลิ เวลาหลวงตาท่านบรรลุนิพพาน กราบแล้วกราบแล้ว มีภิกษุหนุ่มองค์หนึ่งเวลาบรรลุนิพพานขึ้นมา กราบแล้วกราบแล้ว กราบปัญญาคุณ กราบเมตตาคุณ กราบพระกรุณาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคัมภีร์ขึ้นมา ใครมันจะรู้ได้ ที่ท่านรู้ได้เพราะท่านมีหลวงปู่มันคอยประคองมา

ตลอด ท่านมีอำนาจวาสนา ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็มีครูบาอาจารย์คอยประคองมา เพราะท่านก็มีความเห็นของท่านเหมือนกัน ความเห็นที่กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันก็หลอกลวง ท่านก็เอาสิ่งนี้ได้แย้งกับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านก็แก้ไขมาๆ เห็นไหม

แล้วเวลาหลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว ท่านถึงได้บรรลุธรรม ท่านกราบแล้วกราบเล่า เพราะว่าหลวงปู่มันท่านบรรลุธรรมได้ก็มีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้ว เวลาท่านบรรลุธรรมท่านถึงได้กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า ภิกษุหนุ่มๆ องค์หนึ่งนะ กราบแล้วกราบเล่าๆ กราบถึงคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้ววันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันวิสาขบูชา เป็นวันเกิด วันตรัสรู้ วันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงจะปฏิบัติธรรมไม่ได้ตามความคาดหวังของเรา เราก็เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เอาเป็นที่ยึดเหนี่ยว แล้วเราก็พยายามประพฤติปฏิบัติ พยายามจะชวนขวายหาความจริงเข้ามาสู่หัวใจของเรา

เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะให้หัวใจของเราเป็นดอกบัวเกิดจากโคลนตม ไม่ใช่ให้กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันไปสร้างดอกบัวสร้างแยกโคลนตม ดอกบัว - โคลนตมแยกออกจากกันแล้วมันก็หาผลประโยชน์ มันก็พยายามหลอกลวงหาผลประโยชน์ของมัน เห็นไหม แล้วทั้งดอกบัวทั้งโคลนตมไม่ได้สิ่งใดเลย

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เห็นไหม ดอกบัวเกิดจากโคลนตม เอวัง